ข่าวศาลปกครอง
The Administrative Court
NEWS
ครั้งที่ ๒๓ / ๒๕๖๙

ศาลปกครองกลางพิพากษาให้กรมประมง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ กรณีการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำ

เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๙ ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขดำที่ ส. ๑๔/๒๕๖๗ หมายเลขแดงที่ ส. ๙/๒๕๖๙ ระหว่าง นายณัฐพร หลักแหลม ที่ ๑ กับพวกรวม ๕๔ คน ผู้ฟ้องคดี กรมประมง ที่ ๑ กับพวกรวม ๑๘ คน ผู้ถูกฟ้องคดี และบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ผู้ร้องสอด โดยพิพากษาให้กรมประมง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการควบคุม ป้องกัน แก้ไข และระงับยับยั้งการขยายพันธุ์หรือการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำในพื้นที่ระบาด และออกประกาศเขตและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน

ศาลปกครองกลางมีคำวินิจฉัยสรุปได้ว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบอยู่แล้วว่า หากมีการอนุญาตให้ผู้ร้องสอดนำปลาหมอสีคางดำหรือปลาหมอคางดำซึ่งเป็นปลาต่างถิ่นเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการวิจัยตามคำขออาจจะส่งผลกระทบต่อพันธุ์สัตว์น้ำพื้นเมืองของประเทศไทย แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่านับตั้งแต่มีการอนุญาตให้ผู้ร้องสอดนำปลาหมอสีคางดำหรือปลาหมอคางดำเข้ามาในราชอาณาจักร ตามใบอนุญาต ฉบับที่ ๔๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอธิบดีกรมประมง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่เคยมีการดำเนินการควบคุม ตรวจสอบการศึกษาวิจัยกรณีการนำเข้าปลาสายพันธุ์ดังกล่าวของผู้ร้องสอดเลยว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการนำเข้าปลาสายพันธุ์ดังกล่าวหรือไม่ กรณีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ในการป้องกัน ควบคุมสัตว์น้ำต่างถิ่นตามที่พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในเวลานั้นกำหนด เมื่อต่อมาได้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำหรือปลาหมอคางดำในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งไม่ว่าปัญหาดังกล่าวเกิดจากการกระทำของผู้ร้องสอดหรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดทำมาตรการในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำหรือปลาหมอคางดำหลายมาตรการ โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางดำ พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๐ และได้ดำเนินการตามมาตรการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำมาโดยตลอด จนกระทั่งสามารถทำให้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความชุกชุมของปลาหมอสีคางดำตามกลุ่มแหล่งน้ำมีแนวโน้มลดลงในทุกกลุ่มแหล่งน้ำ แต่โดยที่ผลสำเร็จจากมาตรการเร่งด่วนดังกล่าวถือเป็นเพียงความสำเร็จในเบื้องต้นเท่านั้น ตราบใดที่มาตรการตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางดำ พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๐ ยังไม่ได้นำมาใช้อย่างครบถ้วนและปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำยังไม่หมดสิ้นไปหรืออยู่ในสถานการณ์ที่เกิดความสมดุลของระบบนิเวศ กรณีต้องถือว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังคงมีหน้าที่ในการแก้ไข

/ ปัญหาการ...

ปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำตามอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้ต้องปฏิบัติต่อไป

สำหรับกรณีการประกาศให้พื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำหรือปลาหมอคางดำเป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเพื่อดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทราบถึงหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำตามหนังสือตอบข้อหารือของอธิบดีกรมบัญชีกลาง และได้มีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ประกอบกับอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้มีหนังสือแจ้งหลักเกณฑ์และแนวทางการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามมติคณะทำงานพิจารณากรอบหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับประกอบการพิจารณาประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามได้ดำเนินการออกประกาศให้จังหวัดสมุทรสงคราม ในพื้นที่อำเภออัมพวา อำเภอเมืองสมุทรสงคราม และอำเภอบางคนที เป็นเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน เพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่และประชาชนในพื้นที่แต่อย่างใด กรณีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

สำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่ฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบแปดพิจารณาดำเนินการเรียกร้องให้ผู้ร้องสอดและผู้เกี่ยวข้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายแก่รัฐอันเกิดจากการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำตามมาตรา ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เห็นว่า การพิจารณาดำเนินการดังกล่าวมิได้มีผลเป็นการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่จึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในส่วนนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

จึงพิพากษา ดังนี้

๑. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ ในการควบคุม ป้องกัน แก้ไข และระงับยับยั้งการขยายพันธุ์หรือการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำในพื้นที่การแพร่ระบาด ตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอคางดำ พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๐ และมาตรการอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อไป โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ร่วมกันกำกับดูแลและสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวบรรลุผล โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

๒. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๗) พิจารณาสั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงครามพิจารณาออกประกาศให้จังหวัดสมุทรสงครามในพื้นที่อำเภออัมพวา อำเภอเมืองสมุทรสงคราม และ

/ อำเภอบางคนที ...

อำเภอบางคนที เป็นเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่ เฉพาะผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำหรือปลาหมอคางดำตามหลักเกณฑ์และแนวทางการประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน กรณีการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

๓. ยกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๘

๔. คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

สำนักงานศาลปกครอง ๘ กันยายน ๒๕๖๙